

Quo plebiscito decreta a senatu est consuli quaestio Cn.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Quam nemo umquam voluptatem appellavit, appellat; Duo Reges: constructio interrete. Restincta enim sitis stabilitatem voluptatis habet, inquit, illa autem voluptas ipsius restinctionis in motu est. Quo studio cum satiari non possint, omnium ceterarum rerum obliti nãhil abiectum, nihil humile cogitant; An quod ita callida est, ut optime possit architectari voluptates? Si longus, levis dictata sunt.

Quare si potest esse beatus is, qui est in asperis reiciendisque rebus, potest is quoque esse. Quid, cum volumus nomina eorum, qui quid gesserint, nota nobis esse, parentes, patriam, multa praeterea minime necessaria? Curium putes loqui, interdum ita laudat, ut quid praeterea sit bonum neget se posse ne suspicari quidem. Hosne igitur laudas et hanc eorum, inquam, sententiam sequi nos censes oportere? Nam aliquando posse recte fieri dicunt nulla expectata nec quaesita voluptate. Tu autem negas fortem esse quemquam posse, qui dolorem malum putet. Nisi enim id faceret, cur Plato Aegyptum peragravit, ut a sacerdotibus barbaris numeros et caelestia acciperet? Quarum cum una sit, qua mores conformari putantur, differo eam partem, quae quasi stirps ets huius quaestionis. Nam illud quidem adduci vix possum, ut ea, quae senserit ille, tibi non vera videantur. Nihil enim hoc differt. Conferam tecum, quam cuique verso rem subicias; Qui est in parvis malis. Et nemo nimium beatus est;

Quae dici eadem de ceteris virtutibus possunt, quarum omnium fundamenta vos in voluptate tamquam in aqua ponitis. Eorum enim est haec querela, qui sibi cari sunt seseque diligunt. Et si turpitudinem fugimus in statu et motu corporis, quid est cur pulchritudinem non sequamur? Deinde concludebas summum malum esse dolorem, summum bonum voluptatem! Lucius Thorius Balbus fuit, Lanuvinus, quem meminisse tu non potes. Ex quo intellegitur officium medium quiddam esse, quod neque in bonis ponatur neque in contrariis. Pungunt quasi aculeis interrogatiunculis angustis, quibus etiam qui assentiuntur nihil commutantur animo et idem abeunt, qui venerant.

Quid enim ab antiquis ex eo genere, quod ad disserendum valet, praetermissum est? Hoc autem tempore, etsi multa in omni parte Athenarum sunt in ipsis locis indicia summorum virorum, tamen ego illa moveor exhedra. Pudebit te, inquam, illius tabulae, quam Cleanthes sane commode verbis depingere solebat. Cum sciret confestim esse moriendum eamque mortem ardentiore studio peteret, quam Epicurus voluptatem petendam putat. Qualis ista philosophia est, quae non interitum afferat pravitatis, sed sit contenta mediocritate vitiorum? Idque testamento cavebit is, qui nobis quasi oraculum ediderit USD1196 nihil post mortem ad nos pertinere?

Chrysippus autem exponens differentias animantium ait alias earum corpore excellere, alias autem animo, non nullas valere utraque re; Quid enim ab antiquis ex eo genere, quod ad disserendum valet, praetermissum est? Hoc uno captus Erillus scientiam summum bonum esse defendit nec rem ullam aliam per se expetendam. Restincta enim sitis stabilitatem voluptatis habet, inquit, illa autem voluptas ipsius restinctionis in motu est.

Quid igitur, inquit, eos responsuros putas?

Non ego tecum iam ita iocabor, ut isdem his de rebus, cum L. Aderamus nos quidem adolescentes, sed multi amplissimi viri, quorum nemo censuit plus Fadiae dandum, quam posset ad eam lege Voconia pervenire. In contemplatione et cognitione posita rerum, quae quia deorum erat vitae simillima, sapiente visa

est dignissima. Inde sermone vario sex illa a Dipylo stadia confecimus. Itaque quantum adiit periculum! ad honestatem enim illum omnem conatum suum referebat, non ad voluptatem. Si de re disceptari oportet, nulla mihi tecum, Cato, potest esse dissensio.

Teneo, inquit, finem illi videri nihil dolere. Memini vero, inquam; Beatus autem esse in maximarum rerum timore nemo potest. De malis autem et bonis ab iis animalibus, quae nondum depravata sint, ait optime iudicari.

Ita enim vivunt quidam, ut eorum vita refellatur oratio.

Summum enī bonum exposuit vacuitatem doloris; Laboro autem non sine causa; Iam illud quale tandem est, bona praeterita non effluere sapienti, mala meminisse non oportere? Nam et a te perfici istam disputationem volo, nec tua mihi oratio longa videri potest. Quicquid porro animo cernimus, id omne oritur a sensibus; Itaque primos congressus copulationesque et consuetudinum instituendarum voluntates fieri propter voluptatem; Tanti autem aderant vesicae et torminum morbi, ut nihil ad eorum magnitudinem posset accedere. Invidiosum nomen est, infame, suspectum. Praeclarae mortes sunt imperatoriae; Sin dicit obscurari quaedam nec apparere, quia valde parva sint, nos quoque concedimus; Nihil acciderat ei, quod nollet, nisi quod anulum, quo delectabatur, in mari abiecerat.

Videamus igitur sententias eorum, tum ad verba redeamus.

Audi, ne longe abeam, moriens quid dicat Epicurus, ut intellegas facta eius cum dictis discrepare: Epicurus Hermarcho salutem. Qui enim existimabit posse se miserum esse beatus non erit. Simus igitur contenti his. Quod cum ita sit, perspicuum est omnis rectas res atque laudabilis eo referri, ut cum voluptate vivatur. Tenesne igitur, inquam, Hieronymus Rhodius quid dicat esse summum bonum, quo putet omnia referri oportere? Eamne rationem igitur sequere, qua tecum ipse et cum tuis utare, profiteri et in medium proferre non audeas? Positum est a nostris in iis esse rebus, quae secundum naturam essent, non dolere; Quis est enim aut quotus quisque, cui, mora cum adpropinquet, non refugiat timido sanguine et exalbescit metu?

Haec bene dicuntur, nec ego repugno, sed inter sese ipsa pugnant.

Hi autem ponunt illi quidem prima naturae, sed ea seiungunt a finibus et a summa bonorum; Et hunc idem dico, inquieta sed ad virtutes et ad vitia nihil interesse. Et ille ridens: Video, inquit, quid agas; Non ergo Epicurus ineruditus, sed ii indocti, qui, quae pueros non didicisse turpe est, ea putant usque ad senectutem esse discenda. Saepe ab Aristotele, a Theophrasto mirabiliter est laudata per se ipsa rerum scientia; Ergo ita: non posse honeste vivi, nisi honeste vivatur? Illud quaero, quid ei, qui in voluptate summum bonum ponat, consentaneum sit dicere. Est tamen ea secundum naturam multoque nos ad se expetendam magis hortatur quam superiora omnia. Quamquam id quidem, infinitum est in hac urbe; Si sapiens, ne tum quidem P708 miser, cum ab Oroete, praetore Darei, in crucem actus est. Et ille ridens: Video, inquit, quid agas; Illa enim, quae prosunt aut quae nocent, aut bona sunt aut mala, quae sint paria necesse est.

Atque adhuc ea dixi, causa cur Zenoni non fuisset, quam ob rem a superiorum auctoritate discederet. De quibus etsi a Chrysippo maxime est elaboratum, tamen a Zenone minus multo quam ab antiquis; Laboro autem non sine causa; Itaque non discedit ab eorum curatione, quibus praeposita vitam omnem debet gubernare, ut mirari satis istorum inconstantiam non possim. Potius ergo illa dicantur: turpe esse, viri non

esse debilitari dolore, frangi, succumbere. Item de contrariis, a quibus ad genera formasque generum venerunt. Quis, quaeso, inquit, est, qui quid sit voluptas nesciat, aut qui, quo magis id intellegat, definitionem aliquam desideret? Quid, si reviviscant Platonis illi et deinceps qui eorum auditores fuerunt, et tecum ita loquantur?

Videsne ut, quibus summa est in voluptate, perspicuum sit quid iis faciendum sit aut non faciendum? Tollit definitiones, nihil de dividendo ac partiendo docet, non quo modo efficiatur concludaturque ratio tradit, non qua via captiosa solvantur ambigua distinguantur ostendit; Cuius ad naturam apta ratio vera illa et summa lex a philosophis dicitur. Epicurei num desistunt de isdem, de quibus et ab Epicuro scriptum est et ab antiquis, ad arbitrium suum scribere? Et ille ridens: Age, age, inquit, -satis enim scite me nostri sermonis principium esse voluisti-exponamus adolescenti,. Sextilio Rufo, cum is rem ad amicos ita deferret, se esse heredem Q. Atque ab his initiis profecti omnium virtutum et originem et progressionem persecuti sunt. Sed nunc, quod agimus; Satisne ergo pudori consulat, si quis sine teste libidini pareat? Cenasti in vita numquam bene, cum omnia in ista Consumis squilla atque acupensere cum decimano. Quis suae urbis conservatorem Codrum, quis Erechthei filias non maxime laudat? Ex rebus enim timiditas, non ex vocabulis nascitur.

Hoc enim constituto in philosophia constituta sunt omnia.

Ergo infelix una molestia, felix rursus, cum is ipse anulus in praecordiis piscis inventus est? Negabat igitur ullam esse artem, quae ipsa a se proficisceretur; Num igitur utiliore tibi hunc Triarium putas esse posse, quam si tua sint Puteolis granaria? Etsi qui potest intellegi aut cogitari esse aliquod animal, quod se oderit? At quicum ioca seria, ut dicitur, quicum arcana, quicum occulta omnia? Si de re disceptari oportet, nulla mihi tecum, Cato, potest esse dissensio. Nam et complectitur verbis, quod vult, et dicit plane, quod intellegam; Et tamen tantis vectigalibus ad liberalitatem utens etiam sine hac Pyladea amicitia multorum te benivolentia praeclare tuebere et munies. Septem autem illi non suo, sed populorum suffragio omnium nominati sunt. Quae autem natura suae primae institutionis oblita est?

At vero illa, quae Peripatetici, quae Stoici dicunt, semper tibi in ore sunt in iudiciis, in senatu. Omnes enim iucundum motum, quo sensus hilaretur. Incommoda autem et commoda-ita enim estmata et dustmata appello-communia esse voluerunt, paria noluerunt. Nam diligi et carum esse iucundum est propterea, quia tutiorem vitam et voluptatem plenior efficit. Qui autem de summo bono dissentit de tota philosophiae ratione dissentit. Et quidem, Cato, hanc totam copiam iam Lucullo nostro notam esse oportebit; Praeterea et appetendi et refugiendi et omnino rerum gerendarum initia proficiscuntur aut a voluptate aut a dolore.

Sic enim censent, opportunitatis esse beate vivere. Haec bene dicuntur, nec ego repugno, sed inter sese ipsa pugnant. Et adhuc quidem ita nobis progressio ratio est, ut ea duceretur omnis a prima commendatione naturae. Atque ego: Scis me, inquam, istud idem sentire, Piso, sed a te opportune facta mentio est. Nam Metrodorum non puto ipsum professum, sed, cum appellaretur ab Epicuro, repudiare tantum beneficium noluisse; Sin laboramus, quis est, qui alienae modum statuatur industriae? Itaque primos congressus copulationesque et consuetudinum instituendarum voluntates fieri propter voluptatem; At Zeno eum non beatum modo, sed etiam divitem dicere ausus est.

Zenonis est, inquam, hoc Stoici. Itaque primos congressus copulationesque et consuetudinum instituendarum voluntates fieri propter voluptatem; Ac tamen hic mallet non dolere. Sin autem est in ea, quod quidam volunt, nihil impedit hanc nostram comprehensionem summi boni. Eorum enim est haec querela, qui sibi cari sunt seseque diligunt.

Illud mihi a te nimium festinanter dictum videtur, sapientis omnis esse semper beatos; Graecis hoc modicum est: Leonidas, Epaminondas, tres aliqui aut quattuor; Nos commodius agimus. Sit ista in Graecorum levitate perversitas, qui maledictis insectantur eos, a quibus de veritate dissentiunt. Itaque eo, quale sit, breviter, ut tempus postulat, constituto accedam ad omnia tua, Torquate, nisi memoria forte defecerit. Si stante, hoc natura videlicet vult, salvam esse se, quod concedimus; Praeclare Laelius, et recte sofÃ±w, illudque vere: O Publi, o gurges, Galloni! es homo miser, inquit. Paupertas si malum est, mendicus beatus esse nemo potest, quamvis sit sapiens.

Te ipsum, dignissimum maioribus tuis, voluptasne induxit, ut adolescentulus eriperes P. De maximma autem re eodem modo, divina mente atque natura mundum universum et eius maxima partis administrari. Illud quaero, quid ei, qui in voluptate summum bonum ponat, consentaneum sit dicere. Nam Metrodorum non puto ipsum professum, sed, cum appellaretur ab Epicuro, repudiare tantum beneficium noluisse; An dolor longissimus quisque miserrimus, voluptatem non optabiliorem diuturnitas facit? Huic mori optimum esse propter desperationem sapientiae, illi propter spem vivere. Nihil enim iam habes, quod ad corpus referas; Quis enim potest ea, quae probabilia videantur ei, non probare? Non minor, inquit, voluptas percipitur ex vilissimis rebus quam ex pretiosissimis.

Efficiens dici potest.

Commoda autem et incommoda in eo genere sunt, quae praeposita et reiecta diximus; Atque etiam ad iustitiam colendam, ad tuendas amicitias et reliquas caritates quid natura valeat haec una cognitio potest tradere. Quis suae urbis conservatorem Codrum, quis Erechthei filias non maxime laudat? Tertium autem omnibus aut maximis rebus iis, quae secundum naturam sint, fruentem vivere. Num igitur dubium est, quin, si in re ipsa nihil peccatur a superioribus, verbis illi commodius utantur? Qui autem de summo bono dissentit de tota philosophiae ratione dissentit.

Quis istud, quaeso, nesciebat? Quod cum accidisset ut alter alterum necopinato videremus, surrexit statim. Sed id ne cogitari quidem potest quale sit, ut non repugnet ipsum sibi. Cur fortior sit, si illud, quod tute concedis, asperum et vix ferendum putabit? Non quaero, quid dicat, sed quid convenienter possit rationi et sententiae suae dicere. Conferam tecum, quam cuique verso rem subicias; Cave putes quicquam esse verius. Erit enim instructus ad mortem contemnendam, ad exilium, ad ipsum etiam dolorem. Quantam rem agas, ut Circeis qui habitet totum hunc mundum suum municipium esse existimet? Quorum sine causa fieri nihil putandum est. Si enim sapiens aliquis miser esse possit, ne ego istam gloriosam memorabilemque virtutem non magno aestimandam putem. Nunc reliqua videamus, nisi aut ad haec, Cato, dicere aliquid vis aut nos iam longiores sumus.